

17.9.2014

B8-0111/2014 }
B8-0120/2014 }
B8-0131/2014 }
B8-0132/2014 }
B8-0135/2014 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

vastavalt kodukorra artikli 123 lõigetele 2 ja 4,

asendades järgmiste fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

Verts/ALE (B8-0111/2014)

S&D (B8-0120/2014)

PPE (B8-0131/2014)

ECR (B8-0132/2014)

ALDE (B8-0135/2014)

olukorra kohta Liibüas
(2014/2844(RSP))

Cristian Dan Preda, Arnaud Danjean, Jacek Saryusz-Wolski, Elmar Brok, Andrej Plenković, David McAllister, Mariya Gabriel, Francisco José Millán Mon, Philippe Juvin, Davor Ivo Stier, Monica Luisa Macovei, Gabrielius Landsbergis, Dubravka Šuica, Ivana Maletić

fraktsiooni PPE nimel

Ana Gomes

fraktsiooni S&D nimel

Charles Tannock, Anna Elżbieta Fotyga, Valdemar Tomaševski

fraktsiooni ECR nimel

Marietje Schaake, Jozo Radoš, Marielle de Sarnez, Andrus Ansip, Robert

Rochefort, Ramon Tremosa i Balcells, Ivan Jakovčić, Johannes Cornelis van

RC\1034907ET.doc

PE537.013v01-00 }
PE537.022v01-00 }
PE537.033v01-00 }
PE537.034v01-00 }
PE537.037v01-00 } RC1

Baalen, Petras Auštrevičius, Louis Michel

fraktsiooni ALDE nimel

Barbara Lochbihler

fraktsiooni Verts/ALE nimel

Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao

RC\1034907ET.doc

PE537.013v01-00 }
PE537.022v01-00 }
PE537.033v01-00 }
PE537.034v01-00 }
PE537.037v01-00 } RC1

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Liibüas (2014/2844(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Liibüa kohta,
 - võttes arvesse välisasjade nõukogu 15. augusti 2014. aasta järeldusi ja Euroopa Ülemkogu 30. augusti 2014. aasta järeldusi Liibüa kohta,
 - võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 26. augusti 2014. aasta avaldusi,
 - võttes arvesse 2014. aasta septembri Euroopa naabruspoliitika paketti Liibüa kohta,
 - võttes arvesse, et Bernardino León nimetati 14. augustil 2014. aastal uueks ÜRO peasekretäri eriesindajaks Liibüas,
 - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1970, 1973 (2011) ja 27. augusti 2014. aasta resolutsiooni 2174,
 - võttes arvesse ÜRO Liibüa toetusmissiooni (UNSMIL) 4. septembri 2014. aasta aruannet „Ülevaade Liibüas jätkuvates vägivaldaaktides aset leidvast rahvusvahelise inimõigusi käsitleva õiguse ja humanitaarõiguse rikkumisest”,
 - võttes arvesse 24. juulil 2014. aastal ÜROs toimunud kohtumist, millel osalesid Araabia Liiga, Euroopa Liidu, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Malta, Hispaania, Ühendkuningriigi ja USA eriesindajad Liibüas, et arutada Liibüa viimaseid sündmusi,
 - võttes arvesse 2014. aasta juunis toimunud Liibüa parlamendivalimisi,
 - võttes arvesse 1949. aasta Genfi konventsioone ja nende 1977. aasta lisaprotokolle ning relvakonflikti osaliste kohustust järgida rahvusvahelist humanitaarõigust ja tagada selle järgimine olenemata olukorrast,
 - võttes arvesse ÜRO ja sellega seotud töötajate ohutust käsitlevat konventsiooni ning selle fakultatiivprotokollid,
 - võttes arvesse nõukogu 22. mai 2013. aasta otsust Euroopa Liidu piirihaldamise abimissiooni loomise kohta Liibüas (EUBAM),
 - võttes arvesse, et Liibüa on 25. aprillil 1981. aastal ratifitseerinud Aafrika pagulasprobleemi eriaspekte käsitleva Aafrika Liidu konventsiooni,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et liibüalased tulid 2011. aasta veebruaris tänavale poliitilisi õigusi nõudma ning pidid taluma riigipoolseid meelevaldseid repressioone, mis töid kaasa üheksa kuud kestnud

RC\1034907ET.doc

PE537.013v01-00 }
PE537.022v01-00 }
PE537.033v01-00 }
PE537.034v01-00 }
PE537.037v01-00 } RC1

ET

tsiviilkonflikti ja Gaddafi režiimi kukutamise; arvestades, et Liibüa julgeolekuolukord, poliitiline stabiilsus, inimõiguste ja humanitaarolukord on viimastel nädalatel märkimisväärselt halvenenud;

- B. arvestades, et rivaalitsevate sõjaliste rühmituste ja eelkõige Mişrātah' ja Zintani rühmituste vahelised kokkupõrked on viimastel kuudel hoogustunud ning lahingud eelkõige Tripoli ja Benghazi üle kontrolli saavutamiseks on destabiliseerinud Liibüat ja selle üleminekut demokraatiale, samuti suurendanud hukkunud tsiviilisikute, riigisiseste põgenike ja pagulaste arvu; arvestades, et ÜRO Liibüa toetusmissiooni (UNSMIL) hinnangul on viimane lahingute laine toonud kaasa 100 000 riigisisest põgenikku ning veel 150 000 inimest, sh palju võõrtöötajaid, on riigist lahkunud;
- C. arvestades, et islamistidega seotud sõjalised rühmitused võtsid 24. augustil 2014. aastal Tripoli ja selle tsiviilennujaama oma kontrolli alla; arvestades, et islamistidega koostööd tegevatel sõjalistel rühmitustel on suhteid selliste relvarühmitustega nagu Islamiriik, islamistliku Magribi Al-Qaeda (AQIM), Al-Jama'a al-Islamiyyah al-Muqatilah bi-Libya ja Ansar al-Shari'a;
- D. arvestades, et hiljutine lahingutegevus muudab terrorirühmituste leviku ohu tõenäolisemaks; arvestades, et kui sellega ei tegeleta, võib teravneda niigi plahvatusohtlik olukord kogu piirkonnas laiemalt;
- E. arvestades, et Liibüas on ägenenud võitlus kohalike relvastatud rühmituste vahel, sealhulgas on saagenenud rünnakud tsiviilisikute ja eraomandi vastu, millega kaasnevad ulatuslikud inimõiguste rikkumised ja mõnel juhul isegi sõjakuriteod; arvestades, et Tripolis ja Benghaziis on väidetavalt röövitud kümneid tsiviilelanikke ainult nende tegeliku või arvatava hõimkondliku, perekondliku või religioosse kuuluvuse tõttu; arvestades, et vägivallategude toimepanijad ei paista hoolivat sellest, millised on nende tegude tagajärjed süütutele tsiviilelanikele;
- F. arvestades, et inimõiguste olukord halveneb kogu riigis, sealhulgas esineb meelevaldseid kinnipidamisi, röövimisi, ebaseaduslikke tapmisi ja piinamisi, samuti ajakirjanike, ametnike, poliitikategelaste ja inimõiguste kaitsjate vastu suunatud vägivalda, nt silmapaistva aktivisti Salwa Bughaighisi brutaalne mõrv;
- G. arvestades, et hiljutine lahingutegevus on muutnud halvemaks üldiseid elamistingimusi Liibüas, kuna napib toitu, kütust, vett ja elektrit; arvestades, et välisriikide meditsiinitöötajate lahkumise ja meditsiinivarustuse nappuse tõttu on tsiviilelanike raske olukord veelgi halvenenud;
- H. arvestades, et alates 2013. aasta detsembrist on julgeolekuolukorra halvenemise tingimustes tapetud või röövitud mitmeid välisriikide kodanikke; arvestades, et 2014. augustis mõistsid mitmed ELi liikmesriigid koos USAga Liibüas jätkuva vägivalla karmilt hukka;
- I. arvestades, et 25. juunil 2014 toimusid seadusandliku kogu valimised; arvestades, et hiljutise vägivallapuhangu tõttu kolis seaduslikult valitud esindajatekoda, mis vahetas välja senise rahvuskongressi, Tripolist Ţubruqisse, ning arvestades, et islamistlikud sõjalised rühmitused

RC\1034907ET.doc

PE537.013v01-00 }
PE537.022v01-00 }
PE537.033v01-00 }
PE537.034v01-00 }
PE537.037v01-00 } RC1

ei tunnusta esindajatekoda ega uut valitsust ning on moodustanud oma valitsuse ja parlamendi;

- J. arvestades, et Liibüa riiklike meediakanalite sõnul avaldab põhiseaduse koostamise assamblee, mis valiti 2014. aasta veebruaris ja kuhu kuulub 60 esindajat Liibüa kolmest ajaloolisest piirkonnast, 2014. aasta lõpuks põhiseaduse eelnõu ja tõenäoliselt korraldatakse selle kohta referendum 2015. aasta märtsis;
- K. arvestades, et 25. augustil 2014 tuli rahvuskongress uuesti kokku, valis peaministriks Omar al-Hasi ja palus tal moodustada valitsus; arvestades tungivat vajadust taastada Liibüa poliitilise protsessi usaldusvärsus; arvestades Liibüa tavakodanike seas laialt levinud skeptilisust, mis õdnestab hiljutiste valimiste usaldusvärsust ja tõi kaasa madala osalusmäära; arvestades, et kolonel Gaddafi kukutamise alguse saanud demokraatlik protsess on hiljutise vägivalda tulemusena üha suuremas ohus;
- L. arvestades, et UNSMILi peamiseks ülesandeks on riigi ülesehitamine ja Euroopa Liit on keskendunud Liibüa toetamisele EUBAMi kaudu;
- M. arvestades, et on teateid selle kohta, et Liibüa vägivalda on sekkunud väljastpoolt, sealhulgas sõjalise tegevuse vormis, relvade ja laskemoona tarnimisega ning tegevusega, mis süvendab kohapealseid lõhesid, mõjutab nõrku juhtimisstruktuure ja kahjustab seeläbi Liibüa üleminekut demokraatiale; arvestades, et mõned Pärsia lahe riigid ja mõned teised piirkondlikud osalised toetavad nüüd Liibüa teravnevates riigisisestest rahunutustes vastaspooli;
- N. arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2174 (2014) kohaselt on lubatud reisikeelud ja varade külmutamine nende isikute või üksuste puhul, kellega seoses komitee on kindlaks teinud, et nad osalevad muus tegevuses või toetavad muud tegevust, mis ohustab Liibüa rahu, stabiilsust või julgeolekut, või takistavad või õdnestavad poliitilise ülemineku edukat lõpuleviimist;
- O. arvestades, et sajad rändajad ja pagulased on väidetavalt hukkunud, püüdes Liibüa vägivalda eest põgenedes üle Vahemere Euroopasse jõuda, ning see on tekitanud Itaalias ja Maltal suure pagulaskriisi; arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti teatel on alates juunist hukkunud 1600 inimest, kes püüdsid jõuda Euroopasse; arvestades, et Liibüa on Euroopasse suunduvate rändajate peamine lähtekoht; arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti hinnangul on käesoleva aasta jooksul ligikaudu 109 000 Itaaliasse saabunud pagulasest umbes 98 000 asunud teele Liibüast; arvestades, et veel 500 sisserändajat arvatakse olevat hukkunud 15. septembril 2014 Malta lähedal, kui nende laeva rammis väidetavalt teine laev;
- P. arvestades, et 26. veebruaril 2011. aastal andis ÜRO Julgeolekunõukogu Liibüas valitseva olukorra lahendamise üle Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule; arvestades, et 27. juunil 2011 andis Rahvusvaheline Kriminaalkohus seoses inimsusvastaste kuritegudega välja kolm vahistamismäärust – Muammar Gaddafi, Saif al-Islam Gaddafi ja Abdullah al-Senussi kohta; arvestades, et ülejäänud kahtlustatavad ei ole vahi all; arvestades, et Liibüa ametivõimud on tungivalt nõudnud, et nende üle mõistetak kohut Liibüa riiklikus õigussüsteemis;
- Q. arvestades, et 25. augustil 2014 korraldas Egiptus Liibüa naaberriikide kolmanda kohtumise,

RC\1034907ET.doc

PE537.013v01-00 }
PE537.022v01-00 }
PE537.033v01-00 }
PE537.034v01-00 }
PE537.037v01-00 } RC1

millel osalesid Liibüa, Tuneesia, Alžeeria, Sudaani, Nigeri ja Tšaadi ning Araabia Liiga välisministrid, et arutada Liibüa kriisi; arvestades, et kokkutulnud andsid välja pressiteate, milles kinnitasid Liibüa institutsioonide legitiimsust, ei nõustunud välisriikide sekkumisega, nõudsid sõjaliste rühmituste relvitustamist ja tegid ettepaneku luua astmeline karistusmehhanism isikutele või üksustele, kes blokeerivad poliitilist protsessi;

1. mõistab hukka eskaleeruva vägivalla eelkõige tsiviilelanikkonna ja tsiviilasutuste vastu; kutsub kõiki konflikti osalisi üles viivitamata lõpetama vägivallaaktid ja leppima kokku vaherahu kehtestamises, et teha lõpp elanikkonna aina suurenevatele kannatustele, ning alustama kaasavat poliitilist dialoogi, et rajada riik, mis põhineb inimõiguste austamisel, demokraatial ja õigusriigi põhimõtetel; nõuab, et kõik inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkujad võetaks vastutusele; tunneb sügavat muret Liibüa tsiviilelanikkonna kannatuste ja institutsioonidele tekitatud kahju pärast ning väljendab nendega täielikku solidaarsust;
2. nõuab tungivalt, et kõik konflikti osalised järgiksid humaansuse, neutraalsuse, erapooletuse ja sõltumatuse põhimõtteid, et tagada humanitaarabi osutamine, abisaajate tsiviilelanike turvalisus ja humanitaarabitöötajate julgeolek;
3. tuletab meelde, et kõik asjaosalised Liibüas peavad endale alati kohustuseks seadma tsiviilisikute kaitse ning kõiki kinnipeetavaid tuleks kohelda rahvusvahelisi inimõigusi ja humanitaarõigust järgides; tuletab meelde, et tahtlikud rünnakud personali vastu, kes on seotud humanitaarabi osutamise või ÜRO põhikirja kohaste rahuvalveoperatsioonidega, mille eesmärk on tsiviilisikute või tsiviilobjektide kaitse relvastatud konflikte käsitleva rahvusvahelise õiguse alusel, on Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi kohaselt sõjakuriteod;
4. võtab teadmiseks Liibüa üldise ebakindluse ja nõrgeneva juhtimise mõju piirkondlikule ja Euroopa julgeolekule; tuletab meelde, et 2014. aasta juulis ja augustis toimunud lahingud Tripoli lennujaama üle kontrolli saavutamiseks põhjustasid konflikti drastilise ägenemise ja üleüldise kaose ning nõudsid arvukalt inimohvreid ja töid kaasa strateegilise infrastruktuuri hävitamise;
5. on sügavat mures teadete pärast, et Liibüas aset leidvas vägivallas osalevad piirkondlikud osalejad, ning kutsub naaberriike ja piirkondlikke osalejaid üles hoiduma meetmetest, mis võiksid praeguseid lõhesid süvendada ja kahjustada Liibüa üleminekut demokraatiale; kutsub neid üles tõhustama piirikontrolli, sealhulgas sadamates ja lennujaamades, ning kontrollima põhjalikult kogu kaupa, mis Liibüasse sisse tuuakse ja sealt välja viiakse; avaldab kiitust Tuneesiale sadadele tuhandetele vägivalla eest põgenevatele ja hetkel Tuneesias viibivatele Liibüa kodanikele üles näidatud külalislahkuse eest;
6. tuletab meelde 27. augustil 2014. aastal vastu võetud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2174, millega laiendati Liibüa suhtes kehtestatud rahvusvahelisi sanktsioone, et hõlmata nende isikute kriminaalvastutust, kes panevad toime või toetavad tegusid, mis „seavad ohtu rahu, stabiilsuse või julgeoleku Liibüas, või takistavad või kahjustavad selle poliitilise ülemineku edukat lõpuleviimist”; kutsub kõrget esindajat, ELi, selle liikmesriike ja laiemat rahvusvahelist üldsust üles kaaluma võimalust kehtestada selliseid meetmeid konkreetsete

RC\1034907ET.doc

PE537.013v01-00 }

PE537.022v01-00 }

PE537.033v01-00 }

PE537.034v01-00 }

PE537.037v01-00 } RC1

isikute suhtes, kes ohustavad rahu ja demokraatiale ülemineku väljavaateid Liibüas, ning koostada nendest nimekirja, nagu rahvusvaheline üldsus koostas musta nimekirja Gaddafi ja tema lähikondlaste kohta;

7. tuletab meelde, et sõjas osalevad pooled tuleb vastutusele võtta ning nende suhtes tuleb alkatada kohtumenetlus kas Liibüa kohtutes või Rahvusvahelises Kriminaalkohtus, kelle jurisdiktsiooni alla kuuluvad ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1970 kohaselt Liibüas alates 15. veebruarist 2011. aastal toime pandud sõjakuriteod, inimsusvastased kuriteod, genotsiid ja vägistamine sõjakuriteona;
8. avaldab kindlat toetust jõupingutustele, mida teevad ÜRO Liibüa toetusmissioon (UNSMIL) ja hiljuti ametisse nimetatud ÜRO eriesindaja Liibüas, Bernardino León, et edendada ja hõlbustada Liibüa poliitikute ja mõjukate osaliste vahelist dialoogi riigi tasandil; nõuab tungivaltp, et rahvusvaheline üldsus võtaks ÜRO kaudu meetmeid seoses olukorraga Liibüas;
9. toetab esindajatekoda kui õiguspärast organit, mis loodi 2014. aasta juunis toimunud valimiste tulemusel; kutsub Liibüa ajutist valitsust, valitud esindajatekoda ja põhiseaduse koostamise assambleed üles täitma oma ülesandeid lähtuvalt õigusriigi põhimõttest ja inimõigustest, aga ka kaasavas vaimus ja riigi huvides ning kõigi Liibüa kodanike, sh usuvähemuste õiguste kaitseks; kutsub kõiki asjaosalisi üles neid toetama ja alustama kaasavat poliitilist arutelu, et taastada stabiilsus ja leppida kokku edasises tegevussuunas; kutsub esindajatekoja liikmeid üles külastama Euroopa Parlamenti ja kohtuma selle äsja valitud liikmetega, et seada sisse parlamentidevahelised suhted;
10. tunnistab, et naistel on olnud Liibüa üleminekuprotsessides keskne roll, ning rõhutab, kui oluline on naiste täielik osalemine Liibüa riiklikes otsustusprotsessides ja riiklike institutsioonide loomises kõikidel tasanditel;
11. rõhutab, et Liibüa ametiasutused peavad haldama nafta tootmist ja müüki, ning palub rahvusvahelisel üldsusel hoiduda tehingutest muude osalistega; nõuab, et Liibüas tegutsevad rahvusvahelised ettevõtjad avalikustaks oma energiaspektori finantstehingud;
12. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles koordineerima liikmesriikide tegevust Liibüas ja koondama toetuse riikluse ja institutsioonide ülesehitamisele, samuti aitama koos liikmesriikide, ÜRO, NATO ja piirkondlike partneritega kaasa selliste tõhusate ja riiklikul tasandil juhitavate ja kontrollitavate julgeolekujõudude (relvajõud ja politsei) loomisele, mis suudavad riigis tagada rahu ja korra, ning toetama relvarahu kehtestamist ja töötama välja selle jälgimise mehhanismi; rõhutab, et EL peaks samuti tähtsustama reformide toetamist Liibüa kohtusüsteemis ja muudes demokraatliku juhtimise seisukohast olulistes valdkondades;
13. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Liit on alustanud Liibüas ELi piirihaldamise abimissiooni (EUBAM), mis ei ole veel suutnud saavutada oma eesmärki aidata parandada julgeolekut Liibüa piiril; märgib, et kõnealune missioon on praegu peatatud ja suurem osa personalist julgeolekukaalutlustel tagasi toodud (välja arvatud väike üksus, mis on asustatud ümber Tunisesse); rõhutab, et üksnes piiride turvalisusele keskenduvast ELi julgeolekualasest toetusest ei ole selgelt küllalt ning nii jäetakse arvestamata Liibüa vajadused ja ka piirkondliku, sealhulgas ELi julgeolekuga seonduvad ohud; kutsub seetõttu

kõrget esindajat üles vaatama läbi Euroopa Liidu piirihaldamise abimissiooni volitused, et luua ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames uus missioon, milles võetakse arvesse muutunud olukorda Liibüas, eelkõige seoses tungiva vajadusega riigi ülesehitamise, institutsioonide tugevdamise ja julgeolekusektori reformi järele;

14. on jätkuvalt mures relvade, laskemoona ja lõhkeainete leviku pärast riigis, aga ka relvade salaveo pärast Liibüasse, kuna see kujutab ohtu riigi stabiilsusele ja elanikkonnale;
15. tunneb sügavat muret Itaalia ja Malta rannikule saabunud enneolematult suure arvu varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate pärast, kellest paljud on oma teekonda alustanud Liibüa territooriumilt; kutsub ELi üles järgima Vahemere rakkerühmas välja selgitatud prioriteete ja algatama Liibüa valitsusega rände küsimuses poliitilise dialoogi niipea, kui tingimused seda võimaldavad; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Malta lähedal hukkus veel 500 inimest, kuna nende laeva rammis väidetavalt teine laev;
16. palub, et EL ja liikmesriigid pakuksid Itaaliale tõhusat abi ja tuge tema kiiduväärt püüdlustes tulla toime kasvavate rändevoogetega Põhja-Aafrikast, eriti Liibüast;
17. nõuab ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti esinduse taasavamist ja täiemahulist tööle hakkamist Liibüas; nõuab, et EL jätkaks humanitaar-, finants-, ja poliitilise abi andmist kriisipiirkondadele Põhja-Aafrikas ja Lähis-Idas, et võidelda rände ja humanitaarprobleemide algpõhjustega;
18. väljendab sügavat muret Liibüas tegutsevate Al-Qaedaga seotud terroristide ja üksikisikute järjest suurema osakaalu pärast ning kinnitab veel kord vajadust võtta kooskõlas ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õigusega (sealhulgas kohaldatava rahvusvahelise inimõigustealase, pagulas- ja humanitaarõigusega) kasutusele kõik vahendid, et võidelda terroriaktide kui rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ähvardavate ohtude vastu;
19. kinnitab taas ELi vankumatut toetust Liibüa rahva demokraatlikele püüdlustele ja lubadust neid aidata, eelkõige praeguses kriisiolukorras ja riigi üleminekul demokraatiale; nõuab, et EL toetaks Liibüat stabiilsuse saavutamisel ja demokraatiale üleminekul rohkem;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, Liibüa valitsusele ja esindajatekojale, ÜRO peasekretärile, Araabia Liigale ja Aafrika Liidule.